

Achterhoekse school scoort met **naoberschap**

Openbare basisschool Kotten in Winterswijk laat de leerlingen over de grens kijken. Dat heeft deze school de prijs Beste Naover opgeleverd.

Het dorp Kotten ligt vlak bij de grens met Duitsland. Het buurtschap in het rustieke landschap van de Achterhoek heeft nog geen 800 inwoners. Aan de andere kant van de grens, op amper twee kilometer afstand in de Duitse gemeente Südlohn, ligt Oeding, een dorp dat met 3800 inwoners bijna vijf keer zo groot is. De dorpen liggen zo dicht bij elkaar, dat als er brand is in Kotten, niet de brandweer uit Winterswijk, maar de Duitsers komen blussen.

De betrekkingen tussen de inwoners van de gemeente Winterswijk en de aangrenzende Duitse gemeenten worden sinds 2002 bevorderd door de Werkgroep Duitsland. Sinds 2009 reikt deze werkgroep de tweejaarlijkse prijs Beste Naover ('beste buur') uit. Dit jaar is die prijs gewonnen door openbare basisschool Kotten. De school werkt samen met de von Galen Grundschule in Oeding en de Nünning Realschule in de verderop gelegen stad

Borken. Het feit dat ook met de school in Borken wordt samengewerkt, heeft te maken met de verschillen in leeftijdsopbouw van Nederlandse en Duitse scholen. Waar de leeftijd van leerlingen van Nederlandse basisscholen tussen 4 en 12 jaar ligt, gaan kinderen van 6 tot en met

raar dat we zo dicht bij elkaar wonen, maar bijna niets van elkaar weten? Voor mij bestaat de grens niet. Ik had een Duitse oma en mijn moeder spreekt vloeiend Duits.' Zeker in een gemeente als Winterswijk, die economisch voor een groot deel afhankelijk is van Duitsers die daar komen winkelen,

Het gaat niet alleen om verstaan, maar ook om begrip voor elkaar.

10 jaar in Duitsland naar de Grundschule en vanaf 10 jaar naar het vervolgonderwijs, waartoe de Realschule behoort.

Verständnis

Het initiatief om met de Duitse scholen te gaan samenwerken, kwam van directeur Connie Grevers van obs Kotten. 'Het is toch

is het volgens haar van belang om de blik op de oosterburen te richten. 'Die oriëntatie wil ik de kinderen al op jonge leeftijd meegeven, zeker omdat we ons in Nederland steeds meer op het Engels richten.' Maar het gaat om meer dan taal, zo bevestigt ook haar Duitse collega Schulrektorin Hildgard Köppen van de von Galen Grundschule. Het is volgens haar belangrijk dat Nederlandse en Duitse kinderen elkaar niet alleen kunnen *verstehen*, maar ook *Verständnis* oftewel begrip voor elkaar krijgen. 'Wir wohnen in Europa', aldus Köppen. Het wegvallen van de grenzen zoals die vroeger bestonden, wordt door Duitsers zeer bewust ervaren. Dit heeft niet alleen te maken met de Europese integratie die het naoorlogse West-Duitsland in het belang van de vrede altijd heeft nagestreefd, maar zeer zeker ook met de Duitse tweedeling na 1945, het verdwijnen van het IJzeren Gordijn in 1989 en de uiteindelijke *Wiedervereinigung* een jaar later.

Wat is naoberschap?

In de Achterhoek, Twente, Drenthe en in het Duitse graafschap Bentheim is *naoberschap* (of op zijn Twents gespeld met oa: *noaberschap*) een begrip. Hiermee worden van oorsprong in kleine sociale, overwegend agrarische gemeenschappen de burenen bedoeld. Binnen de *naoberschap* geldt de *naoberplicht*. Dit houdt in dat de burenen moeten worden geholpen als dat nodig is. Vanouds was het een intensieve vorm van burenhulp, die onontbeerlijk was voor de bewoners van boerderijen en in dorpen die niet konden rekenen op goede openbare voorzieningen.

Succesvolle samenwerking tussen obs Kotten in Winterswijk en de Grundschule in het naburige Oeding.

Wol en Rapunzel

Een project waarmee obs Kotten en de von Galen Grundschule de Nederlandse en Duitse leerlingen tot elkaar hebben gebracht, had de titel *Van schaaap tot wol/Vom Schaf zur Wolle*. Daar deden de combinatiegroep 5/6 uit Kotten en groep 3 van de school uit Oeding aan mee. Bij een boer werd een schaaap geschoren, waarna de leerlingen de wol bewerkten. Onder leiding van educatief medewerkers van het Textiel Museum Bocholt werd de wol gewassen, gekamd, gesponnen en gevilt. Dat gebeurde in Duitsland. Vervolgens leerden ze in obs Kotten onder andere breien en punniken. 'Dat was door onze leerlingen voorbereid. Zij legden de Duitse kinderen uit hoe het moest. Zo kwamen ze vanzelf in aanraking met elkaars talen. Natuurlijk niet in perfect Duits en Nederlands, maar wel zo dat ze elkaar begrepen', aldus Grevers.

Het leren kennen van elkaars talen kwam ook aan bod in het gezamenlijk lezen van het sprookje Rapunzel van de gebroeders Grimm, over de beeldschone prinses met de lange haren die door een boze heks in een toren is opgesloten. Afbeeldingen van dat sprookje en de bijbehorende gedeelten van de tekst in het Nederlands en Duits werden door de

leerlingen in de goede volgorde gelegd. Daarna lezen de Nederlandse leerlingen het sprookje voor in het Duits en deden de Duitse leerlingen dat in het Nederlands.

De prijs *Beste Naaber*, die bestaat uit een bronzen beeldje en een geldbedrag van 1000 euro, is op 7 juni door de Winterswijkse burgemeester Thijs van Beem aan obs Kotten uitgereikt. ◀

Euregio's

De samenwerking tussen obs Kotten, de von Galen Grundschule in Oeding en de Nünning Realschule in Borken past in de doelstelling van EUREGIO.

Deze vereniging is opgericht in 1958, en is daarmee het eerste grensoverschrijdende interregionale samenwerkingsverband van Nederland en Duitsland. EUREGIO richt zich op de provincies Drenthe, Overijssel en Gelderland en de aangrenzende regio's in de Duitse deelstaten Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen. Andere grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden zijn de Euregio's Rijn-Maas-Noord, Maas-Rijn, Rijn-Waal en Scheldemond, de Eems Dollard Regio, de Grensregio Vlaanderen-Nederland en het Belgisch-Nederlandse Grensoverleg.

In het onderwijs is de Euregioschool in Limburg een bekend voorbeeld van internationale samenwerking. Dit initiatief is erop gericht om leerlingen in de Euregio Maas-Rijn tussen 8 en 15 jaar versterkt Duits, Frans en/of Nederlands aan te bieden. Het project is een initiatief van de schoolbesturen Limburgs Voortgezet Onderwijs, MosaLira, Movare en de Stichting Voortgezet Onderwijs Parkstad Limburg. In mei werd bekend dat de provincie Limburg 500.000 euro reserveert om te stimuleren dat leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs meer Duits en Frans krijgen.